

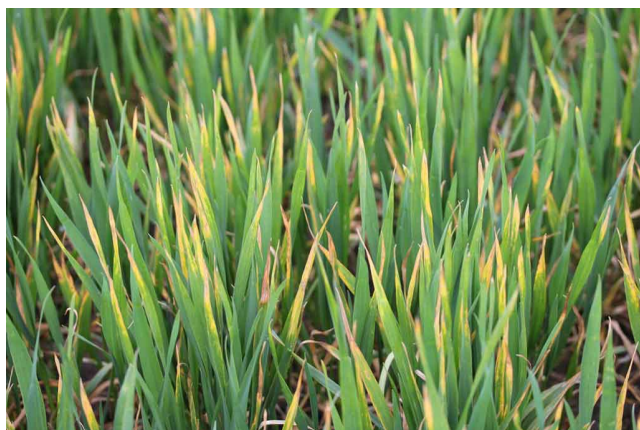

Gule bladspidser i vintersæd

Gule vintersædsmarker skyldes typisk manglende eller sen kvælstoftilførsel. I nogle marker ses også skader af gylleudbringning.

Lige nu optræder der gule bladspidser i flere vintersædsmarker. Se billede 1-2. Det gælder specielt i marker, hvor 2. gødningstilførsel er sket sent eller endnu ikke er foretaget. I gødningsoverlap ses her bedre vækst. Det tidlige forår har i år givet anledning til en betydelig større kvælstofoptagelse i vinterhveden, hvorfor vintersæden på nuværende tidspunkt ikke er tilstrækkelig forsynet af den tidlige udbragte kvælstofmængde. Hvis 2. tilførsel af kvælstof endnu ikke er foretaget, bør dette ske hurtigst muligt. Erfaringsvis betyder svage symptomer på kvælstofmangel på nuværende tidspunkt ikke noget for udbyttet, hvis ellers 2. tilførsel sker nu.

I nogle vintersædsmarker kan det "spættede" udseende også skyldes mere eller mindre kraftige skader af udbragt gylle.

Billede 1-2. Gule bladspidser i hvede.

Gylleskader

Hvert år er der vintersæd, som bliver hårdt medtaget efter udbringning af gylle. Der er flere forhold, som har betydning for, hvornår og hvor meget gyllen svider - ligesom der er årsvariation. Til trods for at der tidligere er gjort forsøg på at afdække de præcise årsager til gyllesvidning, er det vanskeligt entydigt at forudsige, om der vil opstå svidning eller ej. Det kan skyldes, at svidning og skader kan fremkaldes af flere forskellige faktorer. I år har vi fået forholdsvis mange meldinger om gyllesvidninger – og om hvede som mistrives af svidning eller kvælstofmangel. I det følgende angives de væsentligste årsager til, at svidninger opstår.

Bladsvidning

Bladsvidning kan forekomme som en svidning fra salte og ammoniak i gyllen. Svidningsrisikoen øges derfor ved et stigende saltindhold i gyllen (typisk højt amm.N-indhold i gyllen). Udbringning på fugtige planter forud for stærk solskin og efterfølgende nattefrost øger risikoen for svidning, der ofte viser sig ved at en større eller mindre del af bladet, men typisk bladspidser visner. Ofte kommer planterne sig hurtigt over svidningen med minimal betydning for udbyttet. Svidningen begrænses, hvis der efter udbringning kommer betydelige nedbørsmængder.

Rodsvidning

Svidning af rødderne forekommer som en ammoniaksvidning og ses hyppigt på tør sandjord med en svag rodudvikling, og hvor der efter udbringning kommer nedbør, som leder gyllen direkte ned til rødderne med efterfølgende tørre forhold. Gylle med højt N-indhold øger svidningsrisikoen, og på let jord bør den udbringes i en periode med god jordfugt for at opnå en fortynding og bedre fordeling i jordvæsken.

Skaden kan være omfattende, da planterne ofte visner og dør. Se billede 3.

Kvælning

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Se 'European Agricultural Fund for Rural Development'

Ved udbringning af gylle udbringes let omsættelige organiske forbindelser og næringsstoffer, som jordens mikroorganismer omsætter ved forbrug af ilt. Hvis jorden er tæt på vandmætning omkring udbringningstidspunktet, vil iltforsyningen fra atmosfæren være begrænset, og det kan derfor betyde, at mikroorganismerne opbruger ilt, hvorved rødderne og planterne kvæles. Øverlige rødder, lavbundsarealer og pakket jord øger risikoen for "gyllekvælning".

Hvilken gylle svider/kvæler mest?

Erfaringsvis er det ofte smågrisegylle, som laver størst skade, selvom indholdet af kvælstof er mindre end i slagtesvinegylle. Smågrisegylle har ofte et indhold af flygtige fede syre (VFA), som er væsentligt højere end i slagtesvinegylle. Omsætningen af VFA er hurtig og stærkt ilt forbrugende og kan derfor føre til kvælning.

Øger forsuring risikoen for svidning?

Det er ikke entydigt dokumenteret fra praksis, at risikoen for gylleskader er større ved forsuring contra ikke forsuret. Alt andet lige vil ammoniumindholdet i gyllen være højere ved forsuring, og saltkoncentrationen større. Det vil være mest udtalt ved staldforsuring. Alt andet lige vil risikoen for svidninger derfor være større.

Hvad kan man gøre?

Risikoen for skade er størst ved udbringning af gylle på planter, hvor rodsystem og vækst ikke er optimal.

Skader opstår sjældent ved udbringning tidlig forår (februar, begyndelsen af marts).

Risikoen for bladsvidninger kan minimeres ved at undlade udbringning i stærk sol, inden nattefrost. Risikoen for rodsvidninger kan minimeres ved at undlade at køre gyllen ud på tør sandjord med efterfølgende nedbør.

Skader ved kvælning undgås ved ikke at udbringe gylle på våd jord eller med udsigt til betydelige nedbørsmængder kort tid efter udbringning.

Risikoen for gylleskader kan også minimeres ved at udbringe gyllen ad to omgange. Hvis der er erfaringer med meget hyppig svidning, kan det overvejes at afsætte gyllen til biogasanlæg, så letomsætteligt organisk materiale er væk.

Billede 3. Iltmangel i hvede efter udbringning af gylle.

Kontakt din **lokale rådgivningsvirksomhed**, hvis du vil vide mere om dette emne.